

MĚSTSKÝ ÚŘAD HRANICE

ODBOR ŠKOLSTVÍ, KULTURY A TĚLOVÝCHOVY

Pernštejnské náměstí 1

753 01 Hranice

Č. J.

OSKT/62717/19

HRANICE

2020-02-21

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Městský úřad Hranice, odbor školství, kultury a tělovýchovy, jako příslušný orgán státní památkové péče, rozhodl podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, v řízení o žádosti Města Hranice, IČ 003013611, Pernštejnské náměstí 1, Hranice I-Město, 753 01 Hranice, o vydání závazného stanoviska k opravě, Pernštejnské náměstí, č. p. 1, parc. č. st. 3/1, v katastrálním území Hranice, t a k t o :

Generální oprava zastřešení dvorany zámku spočívající ve výměně stávajícího izolačního dvojskla se zvýšenou protisluneční ochranou za izolační dvojsklo s folií ve stejné tloušťce jako původní zasklení s protisluneční úpravou horní části izolačního dvojskla, uchycení skel z venkovní strany pomocí přitlačné hliníkové lišty a nerezových vrutů, demontáži původního zasklení pomocí jeřábu, odstranění stávajícího těsnění, mechanickém očištění ocelové skořepiny, natření ocelové skořepiny antikorozním nátěrem v tónu barvy dle stávající konstrukce (světle šedá), vyvzorkování přesného odstínu nátěru konstrukce, mechanickém očištění a natření antikorozním nátěrem svislých částí konstrukce severní a jižní stěny, shodném zasklení svislých stěn konstrukce jako u střešní skleněné skořepiny, výměně otevíratelných ocelových okenních křídel v jižní a severní stěně za nová hliníková s povrchovou úpravou komaxitem v barvě ocelové konstrukce, navržení oken s bezpečnostními nůžkami proti vypadnutí okenního křídla z rámu, zopakování stávajícího systému otevírání oken (tj. pomocí el. motorů vhodného typu dle velikosti křídla), dle PD „Generální oprava zastřešení dvorany, zámek Hranice, Pernštejnské nám. 1“ (PROVO – Projektování staveb Petr Vojvodík, 11/2019), Pernštejnské náměstí, č. p. 1, parc. č. st. 3/1, v katastrálním území Hranice, je ve smyslu § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších úprav, je z hlediska zájmů státní památkové péče,

přípustná,

za podmínek:

1. Orgánu státní památkové péče bude předložen k posouzení ve správním řízení vzorek nového zasklení. Distanční rámečky díternálních skel budou provedeny v barvě okenních rámu, k zasklení bude použito hladké čiré sklo bez pokovení, polyuretanová izolační páska bude v šedé barvě ocelové konstrukce, popř. v neutrální, nekонтрастní barevnosti blízké se šedé barvě ocelové konstrukce.
2. Nové okenní výplně navržené k osazení do jižní a severní stěny nebudou vyrobeny z hliníkových profilů. Nové okenní výplně budou ocelové a budou zhotoveny jako přesné kopie stávajících okenních rámu (tloušťka rámu, profilace, závěsy, barevnost apod.)
3. Orgánu státní památkové péče bude předložena k posouzení ve správním řízení konkrétní podoba elektrických otevíračů k ovládání okenních křídel.
4. Při obnově klempířských prvků bude zopakován jejich materiál a skutečný rozsah podle stávajícího řešení, tj. nedojde k početnímu navýšení a k navýšení rozvinuté šířky klempířských prvků oproti stávajícímu stavu.

Odůvodnění:

Městský úřad Hranice, odbor školství, kultury a tělovýchovy, jako příslušný orgán státní správy na úseku památkové péče, obdržel dne 25. 11. 2019 žádost výše uvedeného žadatele o vydání závazného stanoviska k akci: **Generální oprava zastřešení dvorany zámku**, Pernštejnské náměstí, č. p. 1, parc. č. st. 3/1, v katastrálním území Hranice. Dnem podání žádosti bylo ve smyslu § 44 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zahájeno

správní řízení. Vlastníkem nemovitosti je Město Hranice, IČ 003013611, Pernštejnské náměstí 1, Hranice I-Město, 753 01 Hranice, zastoupeno na základě plné moci ze dne 15. 10. 2019 Petrem Vojvodíkem, nar. 20. 12. 1976, bytem Masarykovo náměstí 72, 753 01 Hranice jediný účastník tohoto řízení. Dne 8. 1. 2020 byl zástupce účastníka řízení vyzván k seznámení s podklady pro vydání závazného stanoviska státní památkové péče (zejména s podmínkami vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci). Dne 28. 1. 2020 se zástupce účastníka řízení vyjádřil k podkladům. Vyjádření k podkladům zástupce účastníka řízení doručil pouze e-mailovou formou (bez originálního podpisu nebo zaručeného ověřeného podpisu) a již po stanovené 14 denní lhůtě.

Zámek č. p. 1 je nemovitou kulturní památkou, zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rej. č. 41768/8-435. Zároveň se nemovitá kulturní památka nachází v prostoru městské památkové zóny Hranice, která byla vyhlášena vyhláškou MK ČR č. 476 dne 10. 9. 1992 o prohlášení historických jader vybraných měst za památkové zóny. Památkově chráněné území je evidováno pod identifikačním číslem 1992476 a číslem rejstříku 2194.

Ve smyslu ust. § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, bylo dne 8. 1. 2020 ve věci vydáno písemné vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci (dále jen NPÚ, ÚOP v Olomouci), pod zn. NPU-391/101994/2019. V něm se mimo jiné uvádí, že zamýšlené práce nejsou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně-historických hodnot za předpokladu, že budou dodrženy výše zmíněné podmínky. Podmínka č. 1 vychází ze zásady věrohodného ztvárnění stavebních konstrukcí nemovité kulturní památky situované v plošně památkově chráněném území, tj. z požadavku nedeformovat hodnoty stavby nevhodně použitými materiály a je uplatněna z důvodu nedostatečné specifikace v předloženém návrhu. S ohledem na rozsáhlost a pohledovou exponovanost skleněné skořepiny nad nádvořím hranického zámku je tato konstrukce výraznou součástí vnějšího pláště památky, uplatňující se při blízkých i dálkových pohledech. V případě použití nevhodně zvoleného typu zasklení nebo nevhodně zvolené folie (např. se zrcadlovým efektem) je velice pravděpodobné, že by se tato úprava negativně projevila na věrohodnosti stavby. Do přirozeného prostředí chráněného historického území by vstoupily nepřirozeně lesklé plochy, které jsou jak pro historickou stavbu, tak dané prostředí cizorodými prvky, poutající na sebe pozornost, což je z pohledu zájmů státní památkové péče nežádoucí. S ohledem na rozsah a pohledovou exponovanost skleněné skořepiny považujeme za nutné, aby před realizací byl výkonnému orgánu státní památkové péče předložen vzorek zasklení k odsouhlasení. Část podmínky vztahující se k podobě distančních rámečků mezi skly, typu zasklení a polyuretanové izolační pásce je uplatněna z důvodu absence informací týkajících se jejich podoby a vychází ze zásady celistvé interpretace stavebního díla, kdy by jednotlivé prvky měly být vždy interpretovány s ohledem na své postavení v celku a neměly by být z kontextu celkové struktury vytrhávány, např. nevhodným barevným zdůrazněním. Podmínka č. 2 je uplatněna z důvodu eliminace nevhodných zásahů do vnějšího pláště objektu a vychází ze zásad věrohodného ztvárnění konkrétní stavební konstrukce historické stavby a celistvé interpretace stavebního díla, kdy nové prvky musí být posuzovány vždy s ohledem na své postavení v celku, tj. neměly by být z kontextu celkové struktury nijak vytrhávány. Základní konstrukce skleněné skořepiny i obě prosklené stěny včetně oken jsou vyrobeny z jednotného historického materiálu, tj. ocel. Nahrazením několika ocelových okenních výplní okenními výplněmi z odlišného materiálu by došlo k porušení materiálové celistvosti dané konstrukce a de facto i jejího jednotného architektonického řešení. Kromě narušení jednotného materiálového ztvárnění dané konstrukce, která je součástí vnějšího pláště památky, by osazením prvků z hliníkových profilů mohlo dojít také k poškození vizuálního (estetického) vzhledu celku památky, neboť severní i jižní stěna jsou výrazně pohledovými místy a odlišný materiál s sebou může nést i odlišné konstrukční vlastnosti (tloušťka rámu, nevhodné novodobé detaily apod.), což je nežádoucí. Rovněž nahrazení tradičního materiálu (ocel) ahistorickým materiálem (hliník) není vhodné. Z pohledu stávajícího stupně poznání kulturně-historických hodnot památkově chráněných staveb a historických urbanistických celků, resp. městské památkové zóny Hranice se jedná o nevhodný ahistorický materiál, který není v souladu s historickým prostředím, ani s architektonickým výrazem předmětné stavby. S ohledem na negativní působení těchto prvků v rámci historického prostředí, které ve svém důsledku falšují,

jsou tyto prvky z pohledu zájmů státní památkové péče při současném stavu poznání kulturně-historických hodnot v historickém prostředí nevhodné. Podmínka č. 3 je uplatněna z důvodu absence dostatečně konkrétních informací k podobě nových elektrických otevíračů oken, bez kterých se nelze k přijatelnosti objektivně vyjádřit. Lze předpokládat, že nové přístroje budou shodné se stávajícími, avšak nikde v projektu o tom nejsou uvedeny bližší informace. Podotýkáme, že tyto prvky by měly být voleny s ohledem na své postavení v celku a neměly by být z kontextu vytrhávány, např. nevhodným hmotovým či barevným zdůrazněním. Podmínka č. 4 je uplatněna z důvodu absence specifikace materiálu, ze kterého mají být nové klempířské prvky vyhotoveny. Podmínka vychází ze zásady věrohodného ztvárnění stavebních konstrukcí historického objektu situovaného v plošně památkově chráněném území, tj. z požadavku nedeformovat hodnoty stavby svévolnými interpretacemi nebo nevhodně použitými materiály, a ze zásady celistvé interpretace obnovované konstrukce, kdy by veškeré úpravy měly respektovat její celkový charakter a vyznění. V případě bezvýhradné akceptace návrhu bez materiálové specifikace by mohlo dojít k použití nevhodného ahistorického materiálu v neadekvátním množství atp.

Městský úřad Hranice, odbor školství, kultury a tělovýchovy, který žádost o vydání závazného stanoviska posoudil, vycházel při zpracování tohoto rozhodnutí z předloženého návrhu, výše citovaného vyjádření NPÚ, ÚOP v Olomouci a ze znalosti situace na místě samém. Správní orgán se naprosto ztotožňuje s vyjádřením NPÚ, ÚOP v Olomouci. Správní orgán si prostudoval vyjádření zástupce účastníka řízení, a to přesto, že bylo dodáno až po stanovené lhůtě, kdy dle litery zákona se správní orgán již nemusí zabývat zaslaným vyjádřením. Zástupce účastníka řízení v dokumentu „Dodatek č. 1“ uvádí: „AD 1: Před provedením bude výslednou prováděcí firmou předložen vzorek nového zasklení ve složení 2-skel vč. distančních rámečků k posouzení NPÚ. Distanční rámečky zasklení budou provedeny v barvě okenních rámců, k zasklení bude použito hladké čiré sklo s pokovením, polyuretanová páska bude v šedé barvě ocelové konstrukce. Pokovená vrstva skla musí být z důvodu dosažení součinitele prostupů tepla $U_g = 1,1 \text{ W/m}^2\text{K}$. Původní sklo mělo vrstvu pokovení a součinitele prostupu tepla byl $1,4 - 1,6 \text{ W/m}^2\text{K}$. Posouzení odbornou zasklívací firmou: stávající 2-skla obsahují vrstvu pokovení. Na některých poškozených sklech jde vidět zoxidovaná pokovená vrstva.“ Po prostudování dostupných a doložených materiálů správní orgán musí konstatovat, že v době vzniku PD a před realizací původní skořepinové konstrukce bylo expertní komisí pro posouzení záměru „Otevření doposud zazděných arkád a zasklení dvorany Zámku v Hranicích“ dne 3. 7. 1997 stanovena podmínka pro realizaci zasklení dvorany zámku, že bude provedeno zasklení čirým izolačním dvojsklem. Následně bylo vydáno závazné stanovisko státní památkové péče Okresním úřadem Přerov pod č. j. RK 573/724/97 ze dne 4. 7. 1997, ve kterém je hodnocen návrh jako přípustný za dodržení podmínek, čtvrtá podmínka z osmi zní: „Nové konstrukce musí být maximálně subtilní, osazeno minimální množství a prosklení bude čiré. Konstrukce nesmí narušit celkové zvláště pohledové propojení stavby s prostorem. Konstrukce zasklené skořepiny bude tvořena zakřivenou plochou minimálního vzepětí, vyztužené vodorovnými a svislými lanky – varianta č. 4 dle konceptu projektu.“ Z výše uvedeného správní orgán vyhodnocuje, že pokud se zástupce účastníků odvolává na stávající pokovení skořepiny, tak na tento fakt správní orgán nemůže brát zřetel, poněvadž pokovení stávajících skel bylo provedeno nezákonně a v rozporu s výše citovaným závazným stanoviskem státní památkové péče. Aby byl ochráněn vzhled kulturní památky, ale i pohledy na kulturní střešní krajinu, musí správní orgán zohlednit i fakt, že pokovení skel způsobuje tzv. zrcadlový efekt skla, což je nejen na kulturních památkách, ale i v městských památkových zónách nežádoucí a nepřípustné. Výše zmiňované pokovení chrání prostor před slunečním svitem, kdy díky tenké vrstvě kovu na skle je odráženo sluneční záření a místnost není tepelně vyhřívána slunečním zářením. Právě díky tenké vrstvě kovu nebo fólii a dopadu resp. odrazu slunečního záření se projevují v okolí stavby nepřirozené odlesky a tím se snižuje důvěryhodnost historické stavby. V metodice památkové péče je uvedeno, že povrchové úpravy jako je např. i pokovení skla, je ahistorickým ztvárněním skla, BÁČOVÁ, Marie. *Obnova okenních výplní a výkladců*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 2010. Odborné a metodické publikace (Národní památkový ústav). ISBN 978-80-87104-58-3. Navíc jak lze dnes na degradovaných nelegálně osazených sklech skořepiny vidět, pokovení způsobuje po 22

letech od realizace nevzhledné čmouhy a fleky na samotném skle. Kdyby bylo osazeno čiré sklo, nebudou se tyto nepříznivé pohledové defekty projevovat. Dle názoru správního orgánu ahistorické prvky ovlivňující i okolí kulturní památky, pohledové osy na městskou památkovou zónu jsou nepřipustné. Dále z důvodu, že správní orgán musí rozhodovat v souladu s § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, kdy při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nemohou vznikat nedůvodné rozdíly, byla zahrnuta do výroku podmínka č. 1. V této podmínce se poukazuje i na barevnost distančních rámečků a polyuretanové pásky, které dle podmínky mají být shodné s barevností ocelové konstrukce. Tato část podmínky je stanovena kvůli jednotnosti celého skleněného zastřešení. Podmínku č. 2 stanovil správní orgán hlavně z důvodu nehistorického materiálu. S ohledem na tradici, řemesla a materiál stávající konstrukce považuje správní orgán za důležité dodržet i u novodobých prvků kulturních památek tradiční materiály. Další podstatný zdůvodněním podmínky je nesourodost materiálů, protože přidáním jiného materiálu bude narušena jednotnost a celistvost konstrukce. Odlišné materiály s sebou nesou i odlišné technologické a konstrukční vlastnosti, které se mohou objevit i na pohledových částech celé konstrukce. Nesourodost a nejednotnost je nešvar, kterému se památková péče svými zásadami a hlídáním zásahů u kulturních památek snaží vyvarovat a eliminovat. Povolením novodobých ahistorických materiálů by došlo k povolení jakéhosi precedentu, což je pro městskou památkovou zónu Hranice a kulturní památky nežádoucí a nepřijatelné povolovat na památkově chráněné objekty ahistorické prvky či materiály. Z důvodu absence přesné podoby, rozměrů, materiálů a barevnosti byla stanovena podmínka č. 3. Správní orgán nemůže rozhodovat o nekonkrétní podobě komponentů osazovaných na kulturní památku. Aby bylo možno se vyjádřit k přípustnosti elektrického motoru, je nutné vědět, jaké parametry motor bude mít. Podmínku č. 4 zahrnul správní orgán do vyjádření především z důvodu absence materiálu klempířských prvků v PD. Z důvodu zachování věrohodného ztvárnění architektonických prvků a vzhledu budovy, je žádoucí použít stejný materiál klempířských prvků, který je na budově již osazen. Bylo by nevhodné mít klempířské prvky z různých druhů materiálů, které by neurčením této podmínky mohly být i ahistorické, což by bylo nepřipustné. Realizací zamýšlených prací nebudou negativně dotčeny zájmy státní památkové péče, když budou dodrženy výše zmíněné podmínky.

Upozornění:

Na pozemku severně od zámku, kam je navrženo dočasně umístit jeřáb, s jehož pomocí má dojít k demontáži stávajícího zasklení, se nacházejí rovněž historické sklepy. Před umístěním jeřábu proto doporučujeme ověřit únosnost daného místa.

Poučení:

Toto závazné stanovisko není samostatným rozhodnutím ve správním řízení, je úkonem učiněným orgánem státní památkové péče pro řízení vedené stavebním úřadem, proti němuž není přípustné samostatné odvolání.

Mgr. Vojtěch Bušina v. r.
vedoucí odboru školství, kultury a tělovýchovy

za správnost vyhotovení: Barbora Kaštovská



Rozdělovník:

Petr Vojvodík, Masarykovo náměstí 72, 753 01 Hranice – zástupce účastníka řízení

Městský úřad Hranice, OSUZPD, oddělení stavební úřad – na vědomí

NPÚ, územní odborné pracoviště v Olomouci - na vědomí